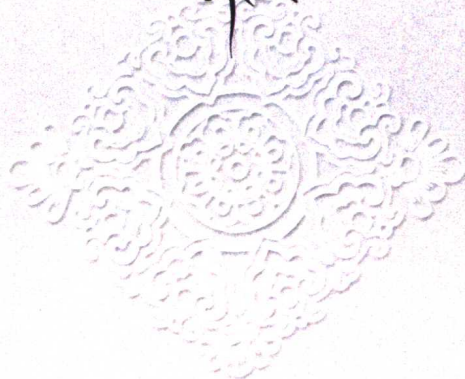

པུ་ཁྱེ་ཅེ་དེ་ག་ལེ་བྱེད།

ལྷ་ག་པ་ཚོས་འཕེལ་གྱིས་བཅུ་མས།

ཐཱ་ཁ།

། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུ་ན་ཁང་།

འོད་ཀྱི་ལ་སྒྲོ་བ་ལྷ་ཆེན་མཆོད་སྒྲོ་བ་ལཱི།

[illegible]

༡༩༥༩ ལོ་དེའི་ཕྱི་ཆེན་ཤིག་ལོ་ལྟར།

ལྷག་པ་ཆོས་འདེལ་གྱིས་བརྒྱལ་ས།

ཕྱད་ཆ།

མི་རིགས་དཔེ་ལྷན་ཁང་།

图书在版编目(CIP)数据

藏族文学史/拉巴群培著. - 北京:
民族出版社, 2006. 10
ISBN 7-105-08011-6
I. 藏… II. 拉… III. 藏族-少数民族文学-
文学史-中国-藏语 IV. I207.914
中国版本图书馆 CIP 数据核字(2006)第 121997 号

藏 族 文 学 史

ZANGZUWENXUESHI

出版发行	民族出版社
地 址	北京市和平里北街 14 号
邮 编	100013
印 装	迪鑫印刷厂印刷
经 销	各地新华书店
开 本	850mm×1168mm 1/32
网 址	www.e56.com.cn
印 张	27.625
版 次	2006 年 10 月第 1 版
印 次	2006 年 10 月北京第 1 次印刷
印 数	0001-3000 册
定 价	36.00 元

该书如有印装质量问题,请与本社发行部联系退换
(藏文室电话:010-58130509)

ཚུམ་སྤྱི་ལོ་འགན་འཁུར་པ།

རིག་དབང་ཕུན་ཚོགས།

责任编辑：

阿旺平措

ཁ་བྱང་འབྲི་མ་ཁན།

འབས་ཤར་ཟླ་བ།

封面题字：

小侠达瓦

ལྷོ་ཁྱི་རྩམ་རིག་ལྗོན་པ།

ལྷོ་ཁྱི་རྩམ་རིག་ལྗོན་པ་བཅུ་མ་པ།

དཔེ་སྟེན་མ་ཁན།

མི་རིགས་དཔེ་སྟེན་ཁང་།

འབྲི་མ་ཁན་མ་ཁན།

མི་རིགས་དཔེ་སྟེན་ཁང་གི་ཤོད་ཡིག་ཚོམ་སྤྱི་ལོ་ཁང་།

གནས་ཕུང་།

ལི་ཅིན་ཏི་ཕིང་ལི་བྱང་ལམ་ཨང་14པ།

ལྗོན་པ།

100013

བཟུང་འཛུགས་མ་ཁན།

ལྷོ་ཁྱི་རྩམ་རིག་ལྗོན་པ་བཅུ་མ་པ་ཁང་།

ལྷོ་ཁྱི་རྩམ་རིག་ལྗོན་པ་བཅུ་མ་པ་ཁང་།

ཏི་ཅིན་པར་ཁང་ནས་ལུང་བཟུང་།

ཤོད་པ།

850mm × 1168mm 1/32

ལྷོ་ཁྱི་རྩམ་རིག་ལྗོན་པ་བཅུ་མ་པ་ཁང་།

27.625

ལྷོ་ཁྱི་རྩམ་རིག་ལྗོན་པ་བཅུ་མ་པ་ཁང་།

2006ལོའི་ཟླ་10པར་ལྷོ་ཁྱི་རྩམ་རིག་ལྗོན་པ་བཅུ་མ་པ་ཁང་།

ལྷོ་ཁྱི་རྩམ་རིག་ལྗོན་པ་བཅུ་མ་པ་ཁང་།

2006ལོའི་ཟླ་10པར་ལི་ཅིན་ཏི་ཕིང་ལི་བྱང་ལམ་ཨང་14པ།

ལྷོ་ཁྱི་རྩམ་རིག་ལྗོན་པ་བཅུ་མ་པ་ཁང་།

0001 - 3000

ཏི་ཅིན་པར་ཁང་།

ཟླ་36.00

ས་བཅད་གསུམ་པ། 《ས་སྐྱེ་ལོགས་བཅད་》

དང་པོ། རྒྱལ་པ་པོ་འོ་ལྷ་ས་མདོར་བསྐྱུལ།

ས་སྐྱེ་པ་རྗེ་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་ནི། རབ་བྱུང་གསུམ་པ་འི་རྒྱ་ནག་རྒྱུ་
ལོ་1182ལོར་ཡབ་འཁོན་དཔལ་ཆེན་འོད་པོ་ཆེ་དང་ཡུམ་མ་གཅིག་གར་ཕུ་མ་ཉི་
ཁྱི་ཆུ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་གཙང་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། རྒྱུང་མིང་དུ་དཔལ་ལྷན་དོན་
ལྷུང་བྱེད་ཞིང་། རྒྱ་པོ་རྗེ་བཙུན་གཤམ་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་དྲུང་དུ་དགེ་བཞེན་གྱི་
སྒྲུབ་པ་བཞེས། མཚན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་དུ་གསོལ། རྗེ་བཙུན་གཤམ་པ་
རྒྱལ་མཚན་དང་། ལྷ་དོན་དོ་རྗེ་སྐྱུངས། ཁ་ཆེ་པ་ཆ་ཆེན་སྐུ་གསལ་མཁས་ལྷུང་ལོ་
པན་དུ་མའི་མདུན་ནས་མདོ་སྐུ་གསལ་དང་། རིག་གནས་བརྩེ་ལ་སྐྱུངས་པ་མཁས་
ལྷན་མཛད། མཁས་པ་འི་སྐྱོན་གཤམ་ས་ལྷེང་དུ་བྱུང་ཅིང་། པ་རྗེ་ཏ་འི་མཚན་
སྐྱོན་ཐོབ། རྒྱུ་ལོ་1216ལོ་དགྲུང་ལོ་སོ་ལྔར་ས་སྐྱེ་འི་གདན་ས་མཛད། དགྲུང་
ལོ་དེ་གསུམ་པ་རྒྱུ་ལོ་1244ལོར་ཉོར་རྒྱལ་པོ་ལོ་དན་གྱིས་གདན་དྲངས་པ་བཞིན་
ཁོང་རང་དང་རྒྱུ་ཆ་འགྲོ་མཁོན་འཕགས་པ། ལྷག་ན་རྗེ་རྗེ་དང་བཅས་ལང་
གྲུང་ཕོན། རྒྱུ་ལོ་1246ལོར་ཉོར་གྱི་རྒྱལ་ས་ལང་གྲུང་ཐེབས་འཕྱོར་བྱུང་ཞིང་
རྒྱལ་པོ་དྲང་མཛལ། བོད་དུ་དངོན་རིགས་བསྐྱོད་ལྷགས་དང་། རྒྱལ་ལྷལ་བསྐུལ་
ཚུལ། བོད་དེ་ཉོར་གྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་བསྐྱུ་བར་ཞལ་འཆམས་ཤིང་། བོད་ལ་
དབུས་གཙང་མངའ་རིས་དང་བཅས་པ་འི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉིས་ཡོན་མཚན་
རྣམས་ལ་འཕྲིན་ཡིག་བཏར་ནས་བོད་དེ་ཉོར་གྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཁས་མི་ལེན་ན།
སྐྱོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་བཤད་དེ་བོད་ས་གནས་དང་ཐོས་རྒྱལ་གོང་ཁྲ་གཅིག་གྱུར་
ལ་མི་ཉམས་པ་འི་བྱས་རྗེས་བཞག། རབ་བྱུང་བཞི་པ་འི་ལྷགས་པ་གྱི་ལོ་
1251ལོར་དགྲུང་ལོ་བདུན་ཅུར་ཐེབས་སྐུ་གསལ་ལང་གྲུང་རྒྱལ་པོ་ལོ་ལྷེ་ཞེས་བྱ་བར་
སྐྱེ་འདས།

ས་པཏ་བྱིས་མཛད་པའི་གསུང་ཚུལ་པོད་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། «ས་མུ་
ལེགས་བཤད་»དང་། «ལེགས་བཤད་འཕྲུལ་གྱི་བྱ་བ་» «མཁས་པ་འཇུག་
པའི་སྒྲ་» «རོལ་མོའི་བསྟན་བཅས་» «སྒྲ་ལ་འཇུག་པ་» «ཆོག་གི་
གཏེར་» «ཆོད་མ་རིགས་གཏེར་»བཅས་ནི་པོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྒྲར་གྱི་བྲགས་
ཚུལ་ཁག་གཅིག་ཡིན།

གཏིས་པ། སྐབས་དོན་དོ་སྟོན།

ས་མུ་པཏ་ཆེན་འཆོ་བྱེད་ཀྱི་དྲུས་སྐབས་ནི་པོད་ས་གནས་ཁ་འཛོར་ཡ་
བལ་གྱིས་མེལ་བྱར་གནས་པའི་དྲུས་དྲུང་མཇུག་འཁྲུལ་མེད། དྲུས་རབས་
བཅུ་གསུམ་པའི་སྐར་རྒྱུ་ས་གནས་རང་བཞིན་ཐུན་པའི་སྒྲིབས་ཕྱགས་སན་
ཚུན་དབར་གྱི་འཐབ་ཚིང་ཐུར་བས་རྒྱ་ཁྱོད་པོ་སྤང་བ་དང་། ཞིང་བུན་བདག་
པོ་དང་ཞིང་བུན་བར་གྱི་འགལ་བ་ཡང་རྒྱ་རར་རྒྱུ་ཆེར་སྤང་ཞིང་། ཞིང་བུན་
བདག་པོ་སན་ཚུན་དབར་གྱི་འཐབ་ཚིང་དང་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་ལྷ་མོ་མཐའ་
ཁག་སན་ཚུན་དབར་གྱི་འཐབ་ཚིང་ཡང་བར་མེད་ཏུ་སྟུང་། དེ་བཞིན་རྒྱལ་
ཡོངས་ཀྱི་རིས་ནས་འཆད་ན་སྤྱི་པོ་མི་རིགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རྒྱུ་ཆེར་གཤམ་ནས་
སྤྱི་པོ་མི་རིགས་ཚོ་པ་ཁག་གཅིག་ལྟར་གྱི་སྤྱི་དབང་བཅུགས་ཏེ། ལྷ་མོར་གར་
ཚུགས་དང་། ལྷ་མོར་གར་རྒྱུད་ཆ་གསལ། ལྷ་མོར་རྒྱུད་ཆ་གསལ་བཅས་ལ་དམག་
དྲངས་ནས་མངའ་འོག་ཏུ་བསྟུན་པ་དང་། རྒྱལ་ནང་གི་མི་རིགས་ཁག་དབང་
འོག་ཏུ་བསྟུན་ནས་གཅིག་ལྟར་བྱས་ཤིང་། པོད་ལའང་དྲག་པོ་དམག་དང་ཞི་
བའི་ཤྱིས་བཅས་ཐབས་ལྷ་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིགས་སྤུལ་བྱས། ཆབ་སྲིད་
ཀྱི་འཐབ་ཚིང་མེན་ཏུ་ནས་རྒྱལ་འཛིན་ཆེ་བའི་རྣམ་པ་དེའི་འོག་ པོད་ཀྱི་སྤྱི་
ཆོགས་ཤིལ་པོ་ཟང་ཟིང་ཆེ་ལ། མི་སེམས་བདེ་བའི་གནས་མེད་པ་དང་།
དཔལ་འཕྱོར་འཕེལ་རྒྱས་ལ་ཕྱགས་ཆེན་རན་པ་ཐེབས་པ་དེད། རི་རྩར་བྱས་
ནས་འགལ་བ་དང་འཐབ་ཚིང་དེ་རྣམས་ཐག་གཅོད་བྱས་ཏེ། པོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་

དེ་ལྟ་མཐུན་ཤོང་འཕེལ་ཡོང་བར་བྱ་རྒྱུ་དེ་ནི། བོད་མི་དམངས་དང་ལྷག་པར་
དུ་མཚན་པོའི་ཁྱིམ་ཁྱུགས་ནས་དབང་ལྷུང་གྱི་ལོ་གནས་བཟུང་བའི་མི་རྒྱལ་ས་ལ་
ལོ་རྒྱུས་གྱིས་བརྟན་པའི་གཡོལ་ཐབས་མེད་པའི་གནད་དོན་ཞིག་ཡིན་པས།
ཆང་མས་ངེས་པར་དུ་ལན་གསལ་པོ་ཞིག་འདེབས་དགོས།

ས་པུ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་ནི་གསར་དར་ཞིང་བྱ་བ་དག་པོའི་ཆབ་
མཚན་མི་སྣ་ཞིག་དང་། ས་རྒྱ་པའི་བྱ་བ་མཐའི་བདག་པོ་ཡིན་ཞིང་། རིག་པའི་
གནས་མཐའ་དག་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཞིག་ཡིན་པས།
བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེས་དུས་རབས་ལ་ངོས་འཛིན་གསལ་པོས། མི་དམངས་ཀྱི་
བསམ་འདུན་དང་མཐུན་པར། རང་གི་ལྟ་ཚུལ་རྒྱལ་ཁྲུལ་ལེགས་བཤད་ཀྱི་རྣམ་
པར་བརྟེན་ནས་ལན་བརྒྱབ་ཡོད། དེས་ན་«ས་རྒྱ་ལེགས་བཤད་»ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་
རྒྱབ་ཚུངས་དང་དུས་རབས་ཀྱི་དགོས་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་གསར་ཚོམ་
མཛད་པ་ཡིན།

«དགེ་ལྡན་ལེགས་བཤད་པརྩ་དཀར་པོའི་རྒྱན་པོའི་འབྲེལ་པ་ཉི་མའི་
འོད་ཟེར་»ལས། “མཁས་པའི་དབང་པོ་དཔལ་ལྷན་ས་རྒྱ་པརྩ་ཉ་ཀུན་དགའ་
རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོ་དེ་ཉིད་གྱིས་འཕགས་པ་སྤྱ་རྒྱབ་གྱིས་མཛད་པའི་
ཤེས་རབ་བརྒྱ་པ་དང་། ཤེས་རབ་ལྗོངས་བྱ་དང་། རྒྱ་པོ་གས་ཐིགས་གསུམ།
སྤྱོད་དཔོན་ཉི་མ་སྤུས་པས་མཛད་པའི་ཆོགས་སྤྱ་བཅད་པའི་མཛོད། སྤྱོད་
དཔོན་མཚོག་མེད་གྱིས་མཛད་པའི་ཆོགས་སྤྱ་བཅད་པ་བརྒྱ་པ། ཅ་ན་ཀ་རྒྱལ་
པོའི་ལུགས་ཀྱི་བརྟན་བཅོས། ལུ་སྤྱ་རྒྱུས་བྱས་པའི་ལུགས་ཀྱི་བརྟན་བཅོས་ཉི་
རྒྱ་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་ལེགས་ཆ་བདུས་ནས། མཁས་པ་དང་རྒྱན་པོའི་བྱུང་པར་
རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་བརྟན་བཅོས་ལེགས་པར་བཤད་པ་རིན་པོ་ཆའི་གཉེར་དང་།
སྤྱི་བུ་རྣམ་འབྱེད་གཞོན་ལུང་མཁུལ་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ། སྤལ་བ་དང་ལྡན་པ་
དག་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྤང་དོར་ལྟ་བུའི་མིག་དུ་བྱིན་ན་ཡང་.....”① ཞེས།
ས་རྒྱ་ལེགས་བཤད་ནི་རྒྱ་གཞུང་ལེགས་བཤད་རྣམས་ཀྱི་ལེགས་ཆ་བདུས་ནས་

ཡུལ་པར་གསུངས་ཡོད། ར་ཚོས་«ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་»ལ་དབྱེ་ཞིབ་ཞིབ་སྤྲོད་ཀྱི་སྐབས་རྒྱ་གར་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཤུགས་སྒྲིབ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དང་། ལེགས་བཤད་ཆེན་པོ་མོན་ཆེན་ཞིག་ནང་དོན་དང་ནམ་པ་གང་ཏུ་གི་ཐད་ནས་ རྒྱ་གར་ལེགས་བཤད་དང་མཐུན་པར་འདྲ་བའི་བྱས་ཡོད། ཡོན་ནའང་ས་པར་ བོ་རྒྱ་གར་ལེགས་བཤད་ལེགས་བསྐྱེགས་མཁན་དང་སྒྲིགས་པ་སྐྱེགས་མཛད་པོ་ ཅམ་མ་ཡིན་པར། ཁོང་གི་ལེགས་བཤད་དྲ་རང་གི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་གསར་ ཚོམ་གྱི་རང་བཞིན་ཤུགས་ཆེན་ཡོད་པས། གསར་ཚོམ་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་ཁས་ལེན་ དགོས། དེར་བརྟེན་ས་པར་བོ་དོན་གྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཐོག་མའི་སྐོལ་གཏོང་ མཁན་མ་ཡིན་ནའང་། རྒྱ་གར་ལེགས་བཤད་ཐོད་དྲ་བསྐྱར་བར་དཔེ་བལྟས་ ནས་ལེགས་བཤད་ཆེན་པོ་རེར་ཤོ་ལོ་ག་རེ་དང་། དེ་ཡང་དཔེ་དོན་བྱང་འབྲེལ་ གྱི་ཐབས་གཙོ་བོར་སྤྱད་ནས་དོན་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་ཚོམ་སྐོལ་ཐོག་མ་གཏོང་ མཁན་ཡིན་པར་བཤད་ཆོག་པ་དང་། «ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་»ཀྱི་ཐོད་གྱི་བཙན་ པའི་དྲས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཚོམ་སྤངས་བཟང་པོ་ནམས་རྒྱུན་འཛིན་བྱས་ཐོག་ རྒྱ་གར་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ལེགས་ཆ་བྱངས་ནས། ས་པར་གྱི་སྒྲིགས་ཀྱི་ཚལ་ལས་ ཐོན་པར་བཤད་ཆོག

ཐོད་དྲ་«ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་»ནས་བཟུང་། ལུས་ཚིགས་བཙད་བདུན་ ཆོག་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ ལེགས་བཤད་ཆེན་པོ་རེར་ཤོ་ལོ་ག་རེ་དང་། དཔེ་དོན་ བྱང་འབྲེལ་གྱི་སྒྲི་ནས་ཕྱི་རབས་པར་བྱང་དོར་གྱི་གནས་ལུགས་བལྟན་པའི་ ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཚོམ་སྐོལ་གཏོན་ཆགས་ཤིག་ཆགས་པ་དང་། «ས་སྐྱ་ལེགས་ བཤད་»ལ་དཔེ་བལྟས་ནས་ཕྱིས་སུ་«དགེ་ལྡན་ལེགས་བཤད་»དང་། «ཆུ་ ཤིང་བལྟན་བཙས་»«རྒྱལ་པོ་ལུགས་ཀྱི་བལྟན་བཙས་»ཐོགས་ལེགས་བཤད་ གཤམས་ཚོམ་མང་དྲ་བྱང་ཡོད་ན། ལེགས་བཤད་དེས་ཕྱིས་ཀྱི་ཚོམ་ཤིག་དང་ཁྱད་ པར་དྲ་ལེགས་བཤད་གསར་ཚོམ་ལ་ཤུགས་སྒྲིབ་ཏུ་ཅད་ཆེན་པོ་ཐེབས་པ་བརྒྱན་ མི་དགོས། རུང་ནས་ད་བར་«ལེགས་པར་བཤད་པ་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་»རམ་

«ས་རྒྱ་ལེགས་བཤད་» ཅེས་བརྗོད་སྐབས། རྣམ་དཔྱད་དང་ཐུན་པ་ཀུན་གྱིས་
མ་རྟོགས་པ་མེད་ཅིང་། བོད་རིགས་མི་དམངས་ཀྱི་ཁྱད་ཀྱུན་གསུང་བཤད་
ཡོད་པའི་ལུང་བྱུང་གི་བཙུམས་ཚུལ་ཤིག་ཡིན་པ་དང་། བོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་
ཀྱི་གཙོག་རྒྱན་ཉི་ཤུ་འཁོར་བའི་གནས་བབས་བཟུང་ཡོད།

གསུམ་པ། བསམ་སྒྲིམ་ནང་དོན།

«ས་རྒྱ་ལེགས་བཤད་» ཏུ་རབ་བྱེད་དམ་ལེུ་དགུ་དང་། ལེགས་བཤད་
ཚན་པ་བརྗོད་པས་བཞི་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད། རབ་བྱེད་དང་པོ་ནི་མཁས་
པ་བརྟག་པ་དང་། གཞིས་པ་ནི་ཡ་རབས་བརྟག་པ། གསུམ་པ་ནི་བློན་པོ་
བརྟག་པ། བཞི་པ་ནི་སྤེལ་མ་བརྟག་པ་ལམ་རིགས་མི་འདྲ་བའི་རྒྱུ་པོ་བརྟག་པ།
ལྔ་པ་ནི་རན་སྤྱད་བརྟག་པ། ཏུག་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱལ་བརྟག་པ་ལམ་
འཇིག་རྟེན་གྱི་རང་བཞིན་ལ་བརྟག་པ། བརྒྱན་པ་ནི་མི་རིགས་པའི་རྒྱལ་བརྟག་
པ་ལམ་འཇུག་མི་རྒྱུད་བའི་རྒྱལ་ལ་བརྟག་པ། བརྒྱད་པ་ནི་བྱ་བ་བརྟག་པ།
དགུ་པ་ནི་ཆོས་བརྟག་པ་ལམ་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་བརྟག་པ་ཡིན།

«ས་རྒྱ་ལེགས་བཤད་» ཀྱི་བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོ་ནི་ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་ལ་
རྒྱལ་བཞིན་དུ་འཇུག་ཐོག་བྱེད་པའི་སྒྲུང་དོར་གྱི་གནས་ལུགས་བརྟན་པ་ཡིན་པ་
དང་། འཇིག་རྟེན་གཙོ་བོར་བཟུང་ནས་བྱེད་གང་ལའང་མི་བྱུང་པ་མེད་པ་
ལྟ་བུའི་ཡང་དག་པའི་སྒྲུང་དོར་གྱི་གནས་ལུགས་མང་དག་ཅིག་བརྟན་ཡོད་པས།
དུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་བོད་རིགས་མི་དམངས་རྣམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་འཇིག་
རྟེན་གྱི་ལུགས་ལ་འཇུག་ཐོག་རྒྱལ་བཞིན་བྱེད་པའི་ཚད་གཞི་ལྟ་བུར་བཟུང་བ་ན།
སྤྱི་ཚོགས་ཡར་ཐོན་ལ་ཕན་ལུས་ངེས་ཅན་ཞིག་ཐོན་ཡོད། ས་པར་གྱིས་སྤྱི་འགྲོ་
ཀུན་ལ་ཕན་ཐེམས་གྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་ཡང་དག་པ་ཚུ་དོན་དུ་བཟུང་ནས།
ལེགས་བཤད་ཚན་པ་མང་པོ་ཞིག་ནང་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་བརྟན་
ཡོད་པ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཚོག་གི་རྒྱལ་དང་མི་མཐུན་པའི་རིགས་མཐའ་དག་

ལྷན་འབྲེན་བྱ་ཡུལ་དུ་བསྐྱེད་ཞིང་། མི་རྒྱལ་ས་ཐམས་ཅད་ཤེས་སྤྱོད་གཉིས་ལྡན་
 དང་། བོད་མིའི་ཆོག་ལས་དེ་མཛའ་མཐུན་དང་ཞི་བདེ། དཔལ་ཡོན་དང་ལྡན་
 པའི་མིའི་ཆོག་ལས་ཤིག་ཆགས་པར་བྱེད་པའི་འདུན་པ་འཆར་ཡོད་པས། བསམ་
 སྡོམ་རང་བཞིན་དང་མི་དམངས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེས་ཅན་ཞིག་ཡིད། དེ་ནི་
 བསྟན་བཅས་དེའི་སྒྲིང་བཅུད་ཀྱང་ཡིན།

༡. རྒྱལ་སྤྱོད་གི་གནས་ལུགས་བསྟན་པ།

1. རྒྱལ་སྤྱོད་ཆོས་བཞིན་སྤྱོད་དགོས་པར་བསྟན་པ།
 དཔེར་ན།

[164] “རྒྱལ་པོས་ཆོས་བཞིན་ས་བསྐྱེད་ནི།

མིན་ན་རྒྱལ་པོ་ཉམས་པའི་ཉལ་ས།

ཉེ་མས་ལུན་པ་མི་སེལ་ན།

དེ་ནི་གཟའ་ཡིས་ཐིན་པའི་ཉལ་ས།” ②

[33] “དམ་པ་དཔོན་དུ་བསྐྱོས་ཐུང་ན།

དོན་ཐུབ་པ་དང་བདེ་སྲིད་འཛོལ།

ནོར་བུ་རྒྱལ་མཆན་ཅེར་མཆོད་ན།

ཡུལ་ཚུགས་དགེ་ཞེས་མཁས་རྣམས་སྟོགས།”

[34] “རྒྱལ་རན་གཞན་གྱིས་གཙུག་པ་ན།

ལྷག་པར་ཆོས་རྒྱལ་དུ་ན་པར་འཐུར།

རིམས་ཀྱིས་བཏབ་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས།

གངས་རྒྱུ་འབའ་ཞིག་ཡིད་ལ་བྱེད།” ③ ཅེས། ཆན་པ་དང་

པོར་རྒྱལ་སྤྱོད་ཆོས་བཞིན་མ་བསྐྱེད་ན་རྒྱལ་སྤྱོད་ཉམས་པའི་ཉལ་ས་ཡིན་པ་དང་།

ཆན་པ་གཉིས་པར་དམ་པ་དཔོན་དུ་བསྐྱོས་ཐུང་ན། དོན་ཐུབ་པ་དང་བདེ་བཞིན་

ཐུབ་པ་དང་འབངས་ལ་བདེ་སྲིད་འཛོལ་པ། གསུམ་པར་རྒྱལ་པོ་རན་པས་རྒྱལ་

སྤྱོད་རྒྱལ་བཞིན་མ་བསྐྱེད་པར་འབངས་ལ་གནོད་འཚེ་བྱས་ན། འབངས་

ནམས་ཀྱལ་མྱིན་ཆོས་བཞིན་སྐྱོང་བའི་ཀྱལ་པོ་བཟང་པོ་ནམས་དྲན་པར་འཕྱར་
 ཞེས། ཀྱལ་པོ་ཞིག་གི་ངོས་ནས་བཤད་ན་ཀྱལ་མྱིན་ཆོས་བཞིན་བསྐྱར་ནས་
 དམངས་ལ་བདེ་བ་བསྐྱབ་དགོས་པར་བལྟན་པ་ནི་ཅད་དེ་ཡང་དག་པའི་ཉ་ཚུལ་
 ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་དབང་ཚུར་གྲལ་རིམ་པ་ཆོས་དབང་ཆ་འཕྲོག་
 རེས་དང་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེད་མི་དམངས་ཀྱི་བདེ་ལུག་ལ་རི་མི་སྐྱམ་
 པར་བརྟལ་གསུམ་ཆེན་པོ་བཟོ་བའི་སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་བདེན་པའི་
 རྒྱལ་ས་སྤྱལ་ངས་ནས་ཉ་ཚུལ་དེ་འདྲ་ཞིག་བཏོན་པ་ནི་གྲུས་བཀུར་ཡི་རངས་ཕྱེད་
 འོས་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། བོད་སྤྱི་ཚོགས་མདུན་བསྐྱོད་ཕྱེད་པར་ཕན་པ་ཞིག་
 ཡིན།

དེ་བཞིན།

[58] “རི་ལྷ་རི་ལྷར་རྗེ་དཔོན་གྱིས།

འཁོར་ལ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱར་ས་ལྟར་པ།

དེ་ལྷ་དེ་ལྷར་འཁོར་གཡོག་ནམས།

རྗེ་དཔོན་ཉིད་ཀྱི་བྱ་བ་བསྐྱབ།”④

[168] “ཁྱུང་མ་རན་དང་མཛའ་བོ་རན།

ཀྱལ་པོ་རན་པ་སུ་ཞིག་བཞེན།

གཅན་གཟན་གདུག་པའི་ནགས་ཁྲོད་དུ།

མམས་ཤེས་ཉག་ཏུ་སྡོད་དམ་ཅི།”⑤ ཞེས།

འཁོར་ནམས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱར་ས་ལྟར་ན། རང་གི་འདོད་དོན་རི་བཞིན་དུ་གྲུབ་
 པ་དང་། དེ་ལས་ཤོག་ན་ཀྱལ་པོ་རན་པ་སུས་ཀྱང་བཞེན་མི་མྱོད་པར་བལྟན་
 བས། གདུག་ཚུབ་ཅན་གྱི་དབང་ཚུར་གྲལ་རིམ་པ་ཆོའི་མཚན་དུས་པ་དང་།
 འཁོར་ནམས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱར་ས་དགོས་པའི་འདོད་ཚུལ་བསྐྱར་བ་ཡང་ཡང་
 དག་པའི་ཀྱལ་སྐྱོང་གི་གནས་ལུགས་ཤིག་ཡིན།

2. འབངས་ནམས་བྱམས་གྱིས་སྐྱོང་བ་ལས་དྲན་པོས་མི་རུང་བར་བལྟན་

པ།

རྒྱལ་སྤྱི་ཆོས་པའི་སྤྱོད་པའི་ཆུང་གཞིའི་སྤྱོད་པའི་ཆུང་གི་འཁོར་འབངས་
ནམས་བྱམས་དང་ཞི་བས་སྤྱོད་དགོས་པ་ལས། དྲག་པོ་དང་རྩལ་སྤྱོད་ཀྱིས་
བསྐྱེད་མི་འདུག་པར་བརྟན་པ་ནི་ཆབ་སྤྱི་ལྷ་བ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན།
དཔེར་ན།

[234] “རྟག་ཏུ་བྱམས་པས་སྤྱོད་བའི།
རྗེ་པོས་བྱ་གཡོག་རྟེན་པར་སྤྲ།
པརྟེན་མཆོལ་དང་པ་དག
མ་བརྟུས་པར་ཡང་དང་གིས་འདུ།” ⑥

[165] “ཕྱི་སྤྱོད་རྗེ་པོར་བསྐྱས་པ་དང་།
ཁང་པའི་ཡང་སྤྱོད་བྱམ་པ་དང་།
རི་ཆེ་ཤིན་ཏུ་ཞིག་པ་ཡི།
འོག་ན་གནས་ནམས་རྩལ་ཏུ་སྤྱག་”

[169] “དྲིགས་པས་ཡོན་ཏན་ཉམས་འབྱུར་ཞིང་།”
འདོད་པས་ངོ་ཆ་ཉམས་པར་བྱེད།
གཡོག་འཁོར་རྟག་ཏུ་ཕྱུག་སྤྱང་ན།
རྗེ་པོན་ཉམས་པར་འབྱུར་བ་ཡིན།” ⑦ ཞེས། ཞི་བ་དང་

དྲག་གཞོན་གྱི་ཐབས་གང་ཏུང་ལ་བརྟན་ནས་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་མང་ཆོགས་ལ་
དབང་སྤྱར་བྱེད་པ་ནི་དབང་སྤྱར་གལ་ཤིས་པ་ཆོས་རྟག་ཏུ་བཞོལ་བའི་ཐབས་
གཞིས་ཡིན་པ་དང་། ས་རྒྱ་པར་ཆེན་གྱིས་སྐབས་དེའི་ཞིང་ཐན་བདག་པོ་དང་
ཞིང་ཐན་བར་གྱི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་འགལ་བ་ཐག་གཅོད་བྱེད་པར། ཞི་བའི་ཐབས་
བབྱེད་དགོས་པའི་འདོད་ཚུལ་བབྱེད་ཡོད་ཅིང་། འབངས་ནམས་བྱམས་ཀྱིས་
སྤྱོད་དགོས་པ་ལས། ཕྱི་སྤྱོད་དང་དྲག་པོས་ཕྱུག་སྤྱང་ན་མི་འོས་པར་བརྟན་
པ་ནི་ཡུན་རིང་དམག་འབྲུག་གིས་གཙུག་པའི་སྐབས་དེའི་མི་དམངས་དང་སྤྱི་

ཚོགས་ཀྱི་རོས་ནས་སྒྲིང་ན་པ་ན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན།

གཞན་ཡང་།

[199] “རང་བཞིན་བཟང་པོ་རྣམས་ལ་ཡང་།

རྒྱན་ཏུ་གཙུག་ན་གནོད་སེམས་སྟེ།

ཅན་དན་བསེལ་བ་ཡིན་མོད་ཀྱི།

གཙུག་པར་རྒྱར་ན་འབར་བར་རྒྱར།” ⑧ ཞེས། ཚན་པ་

འདི་ནི་གལ་ཏེ་བྱམས་ཀྱིས་མི་སྦྱང་བར་དྲག་གནོད་ཁོ་ན་བྱས་ན། རྣམ་ཞིག་

འབར་ས་ཀྱིས་རྒྱལ་པོར་གྱེན་ལོག་བྱེད་སྤྱིད་པའི་རྒྱ་མཚན་འཆད་པ་ཞིག་ཡིན།

ཡིན་ནའང་ལེགས་བཤད་འདིའི་ཐོག་ནས་ས་པུ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ནི་ཁོང་གུ་

བདག་པོའི་དབང་རྒྱར་གྱི་གོ་གནས་སྤྱང་སྦྱོབ་བྱེད་ཆེད་ཡིན་པའང་ཤུགས་ཀྱིས་

རྟོགས་སྟབས།

3. དཔལ་འབྱོར་ཐད་ཁྲལ་ལུལ་ཡང་ཁོང་སྤྱོད་པས་མགྱ་བར་བྱེད་དཀོས་

པ་བསྟན་པ།

དཔེར་ན།

[324] “དཔྱ་བ་མང་ཕྱིན་རྒྱལ་པོའི་མངོད།

ཏ་ཅང་མི་བསྟུ་བྱུང་བྱས་ཁེངས།

ཤོག་མཁར་སྤང་ཅི་ཡར་རོ་ཡི།

ཟླ་བ་བྱུང་བྱུང་བྱས་གང་།

[325] “རྗེ་པོས་འབངས་ལ་མི་གནོད་པར།

རིགས་པའི་ལམ་གྱི་དཔྱ་རྣམས་བསྟུ།

ས་ལའི་ཤིང་ལས་སྟོས་ཀྱི་བཅུད།

གཟགས་པ་མང་ན་བསྟུ་པར་རྒྱར།” ⑨

[321] “མཚོད་འོས་པ་དང་འཁོར་རྣམས་ཀྱང་།

ཏྲ་ཏུ་སྤྱོད་པས་བསྟུ་བར་བྱ།

མཆོད་གཏོར་ལ་ནི་ལྟ་ཆེན་པོ་དང་།

ཡི་དྲུག་པ་རྩ་མཁུ་བས་བསྟུང་།”(10)

[406] “ཕྱིན་ན་དཔུལ་ལྟར་དོགས་པ་ཡིས།

འཁྱུངས་པས་སྦྱིན་པ་མི་གཏོར་ལ།

སེར་རྩལ་དེས་པར་སོངས་འཁྱུར་བས།

སྒྲི་ལྟར་ཅུང་ཟད་ཉིད་པ་གཏོར་།”(11)ཞེས། དཔུ་ཁྲལ་

མང་ན་དེ་ལས་རྣམས་པའི་རན་འབྲས་སོན་མིད་པས་ཉུང་ཏུ་ཉུང་ཏུ་སྒྲལ་པའི་
བར་མཆོད་འགྲེས་སྐབས་ཕྱིད་དགོས་པ་དང་། དེ་ཡང་འབྲས་པ་མཐུན་གྱི་སྒྲི་
ནས་བསྟུང་དགོས་པར་བརྟན་པ་ནི་རྒྱལ་རབས་ཤོང་མ་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱེད་བྱ་ཚུགས་
བརྟན་པས་པ་ཡིན་ཞིང་། དཔལ་འཕྱོར་གད་ཁྲལ་ལྟལ་ཡང་བའི་བྱ་སྐབས་
དེས་སྦྱི་ཆོགས་ཀྱི་ཞི་བདེ་དང་མི་དམངས་ཀྱི་འཆོ་བ་ཡར་རྒྱས་ལ་ཕན་ལུས་དེས་
ཅན་ཞིག་སོན་མིད་པ་འཆད་མི་དགོས། དེ་བཞིན་སྦྱིན་པས་མ་མཁུ་པའི་འཕྱ་
བརྒྱུགས་གཅིག་ཀྱང་མེད་པས། འཁོར་རྣམས་སྦྱིན་པས་མཁུ་བར་ཕྱིད་དགོས་
པ་དང་། སེར་རྩལ་ནི་རང་ཉིད་སོངས་བའི་གཞི་མ་ཡིན་པར་བརྟན་པ་དེ་མ་གཞི་
ཆོས་ལྟགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ལྟར་སྦྱིན་པས་སོངས་སྟུང་སྐབ་པའི་གནས་ལྟགས་བརྟན་པ་
ཞིག་ཡིན་ནའང་། རྩ་རྩལ་ལྟལ་གྱི་རོས་ནས་བཤད་ན་མི་དམངས་མང་ཆོགས་
ཀྱི་བདེ་ལྷག་ལ་བསམ་ཤེས་ཀྱི་ལུས་པ་སོན་ཡོད།

༡. ཏུང་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལྟགས་བརྟན་པ།

འཇིག་རྟེན་གྱི་འཆོ་བ་ནི་ཏུང་ཚུགས་དང་རྣམས་ཚུགས་ཀྱི་འགལ་བས་
ཡངས་སྤྱེས་པའི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་མཉམ་ཞིང་། ཏུང་རྣམས་གཉིས་
ནི་ཏུང་ཚུགས་ལ་རྩོས་ནས་རྣམས་ཚུགས་རོས་འཇིན་ཏུ་ཡོད་པ་དང་རྣམས་ཚུགས་ལ་
རྩོས་ནས་ཏུང་ཚུགས་རོས་འཇིན་ཏུ་ཡོད་པ་རྩོ་རྩོས་བཅས་ཀྱི་སྒྲི་ནས་བྱུང་པ་
དང་། ཏུང་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལྟགས་ཡང་དག་པའི་སྒྲི་རོས་འཇིན་བྱ་རྒྱ་ནི། ཇི་
ལྟར་བྱས་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བར་འཁྱུག་རྣམས་བཞིན་ཏུ་བྱེད་པ་དང་།

འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡོད། དེར་བཞེན་«ས་སྤྱུ་ལེགས་བཤད་»ཏུ་ཡོན་ཏན་ཅན་
 དང་། མཁས་པ། དམ་པ། བཟང་པོ་རྣམས་གྱི་རང་བཞིན་རི་ལྗོངས་ཡིན་པ་
 དང་། ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། ལྷན་པོ། དམན་པ། ངན་པ་རྣམས་གྱི་རང་
 བཞིན་རི་ལྗོངས་ཡིན་པ། ཡང་སྤྱིར་ཐོག་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་རང་བཞིན་རི་ལྗོངས་
 ཡིན་པ་བཅས་བསྟན་ནས། རྒྱང་ལྡོག་གི་གནས་ལུགས་གསུང་ཡོད།

1. ཡོན་ཏན་ཅན་དང་། མཁས་པ། དམ་པ། བཟང་པོ་རྣམས་གྱི་རང་
 བཞིན་བསྟན་པ།

དཔེར་ན།

[3] “སྤྱི་བོ་ཡོན་ཏན་ཡོད་མེད་པའི།
 ལྷང་དོར་སློ་སྤོས་ལྡན་པ་མཁས།
 རུལ་དང་འདྲེས་པའི་ལྷགས་སྤྱེ་རྣམས།
 ཁབ་ལེན་རྩོམ་ལེན་པར་ཤེས།” (12)

[9] “ཡོན་ཏན་ལྡན་ན་སྤྱི་བོ་ཀུན།
 མ་བསྐྱས་པར་ཡང་རང་ཉིད་འདུ།
 དེ་ལྡན་མེ་ཉོག་རྒྱང་རིང་ཡང་།
 བྱང་བ་སྤྱོད་གྱི་ཆོགས་བཞིན་འཁོར།” (13)

[2] “མཁས་པ་ཡོན་ཏན་མཛོད་འཛིན་པ།
 དེ་དག་ལེགས་བཤད་རིན་ཆེན་སྟུང་།
 རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་རྒྱ་ཡིག་ཉིར།
 ཡིན་ཕྱིར་རྒྱ་བོ་ཐམས་ཅད་འབབ།” (14)

[11] “མཁས་པ་ཡོན་ཏན་དཔག་མེད་ཀྱང་།
 ཀུན་གྱི་ཡོན་ཏན་རྒྱང་དུ་འང་ལེན།
 དེ་ལྟར་རྒྱན་དུ་སྟུང་པ་ཡིས།
 ལྷུང་དུ་ཐམས་ཅད་མཆེན་པར་འགྲོ།” (15)

425

དགའ་བར་མི་འབྱུར་ལ། སྤང་པས་མི་དགར་མི་འབྱུར་ཞིང་། འཆི་སྲོག་ལ་
 ཐུག་ཀྱང་རང་བཞིན་བཟང་པོ་མི་འདོར་བ་ནི་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
 དང་། ཆོ་རིགས་བཟང་པོ་ཞེས་པ་སྦྱོད་པས་སྤང་དགོས་ཤིང་། སྦྱོད་པ་ཉམས་
 བ་བཅི་དོན་མེད་ཅེས། བཟང་པོ་ནི་སེམས་བཟང་དང་སྦྱོད་བཟང་གཉིས་ཆད་
 ལ་བབྱང་ནས་བསྟན་ཡོད།

2. ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། ལྷན་པོ། དམན་པ། རན་པ་རྣམས་ཀྱི་
 རང་བཞིན་བསྟན་པ།

དཔེར་ན།

[77] “ཡོན་ཏན་མེད་པའི་སྤྱོད་རྣམས།
 ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་ལྷག་པར་སྤང་།
 གངས་ཀྱི་ཡུལ་ཏུ་དགུན་སྦྱིས་པའི།
 ལོ་རྟག་ལྷས་ངན་ཡིན་ཞེས་སྒྲོགས།” (19)

[84] “ལེགས་ཉེས་དཔྱད་པའི་སྒྲོ་སྲོས་མེད།
 མཁས་པའི་མདུན་སར་སྤྱིར་སྒྲོགས་སྦྱོད།
 ཟས་ནོར་ཁོ་ནའི་གཏམ་གྱིས་འདའ།
 རྒྱང་གཉིས་པ་ཡི་སྒྲུགས་སུ་བཤད།” (20)

[65] “ལྷན་པོ་བྱ་བ་ལ་སྦྱར་ན།
 དོན་ཉམས་དེ་ཡང་ཉམས་པར་འབྱུར།
 མ་སྦྱེས་སྐུལ་པོར་བསྐྱོས་པ་ཡིས།
 འཁོར་སྒྲུག་རང་ཡང་བསད་ཅེས་གྲགས།” (21)

[136] “རྣམ་པ་ཀུན་རྩ་མི་དཔྱད་པར།
 དག་ལ་མཆོང་བ་ལྷན་ནགས་ཡིན།
 མར་མེད་འོད་ལ་འཛིངས་པ་ཡིས།
 སྤང་བྱ་དཔའ་བར་འགྲོ་འམ་ཅི།” (22) ཞེས། ཡོན་ཏན་